

	Центральнoукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Організація краєзнавчо-туристичної роботи в закладах освіти			
		Статус дисципліни <i>нормативний компонент</i>			
Галузь знань	А Освіта/Педагогіка				
Спеціальність	А4.07 Середня освіта (Географія)				
Освітня програма	Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота,				
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)				
Форма навчання	Денна				
Курс	1-й				
Семестр	1-2-й				
Обсяг дисципліни	Кредити	3	Години	90	
	Лекційні			16 год.	
	Практичні/семінарські			18 год.	
	Лабораторні			-	
	Самостійна робота			56 год.	
Семестровий контроль	екзамен				
Викладач	Зарубіна А.В., к.г.н., доцент кафедри філософії та соціальних наук, доцент				
Контактна інформація	a.v.zarubina@cuspi.edu.ua				
Кафедра	філософії та соціальних наук				
Факультет	психології та історії				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<p>Дисципліна вивчає теоретичні основи та практичні методи організації краєзнавчо-туристичної діяльності з учнівської молоді. Зміст навчання охоплює: історія розвитку та сучасний стан дитячо-юнацького туризму в Україні та регіоні; організаційні форми туристично-краєзнавчої роботи в закладах освіти; методика підготовки та проведення краєзнавчих експедицій; технології фізико-географічних і суспільно-географічних краєзнавчих досліджень; методика керівництва студентськими науковими дослідженнями та підготовку конкурсних робіт; способи формування патріотичних, екологічних і краєзнавчих цінностей використання туризму.</p>				
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	<p>Краєзнавчо-туристична діяльність є невід'ємною складовою професійної підготовки вчителя географії, що забезпечує предметні знання з практичними навичками та соціально значущими компетентностями.</p> <p>Це потрібно, тому що:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сучасний педагог має вміти організовувати позакласну роботу з учнями, залучати їх до активного пізнання рідного краю; • краєзнавчі дослідження розвивають у школярів критичне мислення, дослідницькі навички та науковий підхід до вивчення географії; • туристично-краєзнавча робота завдяки патріотичному вихованню, формуванню екологічної культури та відповідного ставлення до довкілля; • практичні навички орієнтування та організації експедицій 				

	<p>мають прикладне значення в сучасних умовах.</p> <p>Це цікаво, тому що навчання проводиться не лише в аудиторії, а й на природі під час польових досліджень та експедицій; студенти підтримують досвід реальної наукової роботи – від збору матеріалів до підготовки публікацій; дисципліна інтегрує знання з різних галузей: географії, екології, історії, педагогіки, туризму; набуті компетентності можна застосувати як у професійній діяльності, так і в особистому житті.</p>
<p>Компетентності</p>	<p>Інтегральна: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності вчителя географії та економіки, предметній області географічної науки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК2. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу; здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК3. Здатність до провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності, проведення науково-педагогічних досліджень, прогнозування та презентування їх результатів; розробки, презентування освітніх проєктів та управління ними.</p> <p>ЗК4. Здатність до особистісного і професійного розвитку, навчання впродовж життя, моніторингу власної педагогічної діяльності і визначення індивідуальних професійних потреб, умов та ресурсів професійного розвитку.</p> <p>ЗК5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, цифрові освітні ресурси у професійній діяльності, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Фахові компетентності:</p> <p>ФК2. Здатність використовувати сучасні освітні, інформаційно-комунікаційні та геоінформаційні технології в процесі навчання географії, організації краєзнавчо-туристичної роботи та при вирішенні експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.</p> <p>ФК3. Здатність здійснювати самостійно та організовувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних та краєзнавчо-туристичних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх.</p> <p>ФК8. Здатність визначати основні фактори та умови розвитку туризму; характеризувати основні види туризму, складові туристичної індустрії; застосовувати знання з туризмознавства у професійній діяльності при організації краєзнавчо-туристичної та екскурсійної роботи.</p> <p>ФК9. Здатність розв'язувати географічні задачі та вправи, користуватися топографічними та географічними картами як джерелом інформації, аналізувати та інтерпретувати географічні дані, визначати взаємозв'язки між різними географічними фактами та пропонувати шляхи вирішення</p>

	<p>географічних проблем.</p> <p>ФК15. Здатність здійснювати педагогічну діяльність у закладах загальної середньої та вищої освіти; планувати та організовувати процес навчання географії, організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів і студентів, прогнозувати результати освітнього процесу, здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.</p>
<p>Програмні результати (Чому можна навчитися)</p>	<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Організовувати та проводити краєзнавчі експедиції, дотримуючись правил безпеки та методичних вимог до польової роботи. • Застосовувати методи фізико-географічних досліджень (геологічні, геоморфологічні, гідрологічні, метеорологічні, біогеографічні) для вивчення рідного краю. • Проводити суспільно-географічні краєзнавчі дослідження (демографічні, господарські, топонімічні, геоecологічні, рекреаційні). • Планувати та реалізовувати туристично-краєзнавчу роботу з учнівською молоддю в закладах загальної середньої та позашкільної освіти. • Здійснювати камеральну обробку зібраних краєзнавчих матеріалів, створювати колекції, виставки та музейні експозиції. • Керувати студентськими науковими дослідженнями з краєзнавства, консультувати школярів у підготовці конкурсних робіт для МАН України. • Оформлювати результати краєзнавчих досліджень відповідно до вимог наукових стандартів (звіти, доповіді, статті, реферати). • Використовувати краєзнавчо-туристичні засоби для формування патріотичних, екологічних та краєзнавчих цінностей у дітей та молоді. • Аналізувати регіональні особливості розвитку дитячо-юнацького туризму та адаптувати успішні практики до локальних умов. • Інтегрувати теоретичні знання з географії з практичними навичками краєзнавчо-туристичної діяльності у професійно-педагогічну роботу.
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Тема 1. Розвиток краєзнавчо-туристичної діяльності. Історія становлення, сучасний стан і перспективи цього напрямку туризму. Основні організаційні форми, заклади позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого профілю, їх роль у вихованні та соціалізації молоді. Регіональні особливості розвитку дитячо-юнацького туризму в Кіровоградській області, приклади успішних практик та заходів. Формування патріотичних, екологічних і краєзнавчих цінностей у дітей та молоді засобами туризму.</p> <p>Тема 2. Розвиток дитячо-юнацького туризму в Україні та Кіровоградській області. Формуванням цілісної системи організації масової туристично-краєзнавчої діяльності з учнівською молоддю, розгалуженою мережею гуртків туристично-краєзнавчого профілю в районах Кіровоградської</p>

області, плідною співпрацею з вищими навчальними закладами, провідним серед яких є ЦДУ ім. В. Винниченка.

Тема 3. Підготовка і проведення краєзнавчої експедиції. Експедиція – одна з важливих форм збору краєзнавчого матеріалу, пізнання рідного краю. Теоретичні і практичні складові його роботи. Польова робота. Розпорядок дня. Ведення індивідуальних польових щоденників. Маршрутний лист. Роль інструктажу. Дотримання правил безпеки. Методи вивчення краєзнавчого об'єкта - спостереження, опитування. порядок збору матеріалів. Камеральна обробка зібраних матеріалів як завершальний етап експедиції. Підготовка звіту у формі доповіді, спогадів, детального опису предметів матеріальної культури, створення їх колекції, облаштування виставки, музейної експозиції. Підготовка і проведення науково-краєзнавчої конференції.

Тема 4. Особливості проведення фізико-географічних краєзнавчо-туристичних досліджень. Геологічні та геоморфологічні дослідження та

особливості їх організації. Особливості організації дослідження ґрунтів, флори та фауни рідного краю. Організація гідрологічних краєзнавчих досліджень. Організація метеорологічних і фенологічних досліджень. Комплексні ландшафтознавчі краєзнавчі дослідження.

Тема 5. Проведення суспільно-географічних краєзнавчо-туристичних досліджень. Демографічні дослідження рідного краю. Дослідження господарства краю. Комплексні суспільно-географічного дослідження. Топонімічні дослідження. Геоекологічні дослідження. Дослідження ресурсно-рекреаційного потенціалу.

Тема 6. Методика підготовки учнівських дослідницьких робіт з краєзнавства і туризму. Теоретико-методичні аспекти процесу наукового дослідження. Види та етапи наукового дослідження, його письмове оформлення. Вибір теми. актуальність. Новизна. Практичне значення. Об'єкт. предмет дослідження. Мета і завдання дослідження. Способи фіксації змісту джерел. Тези, анування, план, конспект, цитата. Види учнівських письмових робіт: повідомлення, реферат, стаття, доповідь, науковий звіт. Порядок їх підготовки, вимоги до текстів. Учнівська конкурсна науково дослідницька робота, її написання і захист. Мала академія наук України. Структура конкурсної роботи, вимоги до оформлення списку використаних джерел, посилання. Конкурс - захист - підсумковий етап роботи.

Критерії оцінювання роботи студентів

Поточний контроль. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Максимальний бал з кожно тему практичного заняття – **10 балів**, в тому числі:

- за усну чи письмову відповідь, реферат, презентацію з теми – 5 балів;
- за виконання та захист практичної роботи – 5 балів.

Крім того, студент має змогу отримати 0,5 бали за доповнення.

Політика курсу	<p>Курс передбачає активну участь студентів у лекційних, практичних і самостійних формах роботи. Вітаються ініціативність, творчість і відповідальність у виконанні завдань. Недопустимими є академічна недоброчесність, списування, плагіат та несанкціоноване використання чужих матеріалів. Пропущені заняття відпрацьовуються у визначений викладачем термін. Високі результати досягаються через систематичну підготовку, участь у проектах, дискусіях і практичних заходах краєзнавчо-туристичного спрямування.</p>
Інформаційне забезпечення	<p style="text-align: center;">Методичне забезпечення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тексти лекцій (в електронному варіанті). 2. Методичні розробки практичних занять (в електронному та паперовому варіанті) 3. Матеріали в навчальному класі "Організація краєзнавчо-туристичної роботи в закладах освіти" на освітній платформі Google Classroom
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Картографічні матеріали, ноутбуки, смартфони, презентаційні матеріали до лекцій</p>